

USNESENÍ

Vrchní soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ireny Ondruszové a soudců JUDr. Marie Grygarové a JUDr. Michala Mědíčka ve věci

žalobce: **Střechy OBB, s.r.o.**, IČO 25934988
sídlem Frýdecká 793, 720 00 Ostrava – Hrabová
zastoupený advokátem JUDr. Radimem Kubicou
sídlem O. Lysohorského 702, 738 01 Frýdek-Místek

za účasti
účastníka: **Ředitelství silnic a dálnic ČR**, IČO 65993390
sídlem Na Pankráci 546/56, 140 00 Praha 4
zastoupený advokátem Mgr. Petrem Holešínským
sídlem Korunní 1302/88, 101 00 Praha 10 – Vinohrady

o náhradě za vyvlastnění, o nahrazení rozhodnutí Krajského úřadu Jihočeského kraje ze dne 5.2.2017, č.j. . . . ., č. spis. . . . ., o odvolání žalobce proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 16. října 2018, č.j. 11C 2/2018-60

takto:

- I. Usnesení soudu prvního stupně se potvrzuje.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

Odůvodnění:

1. Soud prvního stupně v záhlaví uvedeném usnesením odmítl žalobu (výrok I.) a žádnému z účastníků nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení (výrok II.). Výrokem III. rozhodl o vrácení zaplaceného soudního poplatku ve výši 3.000 Kč žalobci.
2. Rozhodnutí odůvodnil tím, že žalobce se žalobou podanou u soudu dne 8.3.2018 domáhal nahrazení výroku I.a) a I.b) rozhodnutí Krajského úřadu Jihočeského kraje, ze dne 5.2.2017, č.j. . . . ., č. spis. . . . ., pokud se týče stanovení náhrady za vyvlastnění ve správním rozhodnutí specifikovaných pozemků. Dovodil, že žaloba byla podána opožděně, protože měla být podána do 15 dnů od právní moci rozhodnutí vyvlastňovacího úřadu podle § 2 odst. 2 zák. č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury a infrastruktury elektronických komunikací (dále jen „zákona o urychlení výstavby“) s poukazem na lhůtu uvedenou v § 24 odst. 4 zák. č. 184/2006 Sb., o odnětí nebo omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě (dále jen „zákona o vyvlastnění“) s tím, že se na předmětnou věc neuplatní obecná lhůta k podání žaloby dle § 247 o.s.ř. Uvedl, že rozhodnutí správního orgánu bylo doručeno žalobci dne 6.2.2018 a téhož dne nabylo právní moci. Žaloba byla soudu podána 8.3.2018, tedy po uplynutí patnáctidenní lhůty počítané podle § 57 o.s.ř., která končila dnem 21.2.2018. Žalobu proto odmítl dle § 250g odst. 1 písm. a) o.s.ř. O náhradě nákladů účastníků rozhodl podle § 146 odst. 3 o.s.ř. a o vrácení zaplaceného soudního poplatku žalobci rozhodl podle § 10 odst. 3, 5 zák. č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích.
3. Proti usnesení podal žalobce včas odvolání. Nesouhlasil s názorem soudu, že žaloba byla podána opožděně, neboť byla podána v zákonné třicetidenní lhůtě. Namítal, že soud nesprávně aplikoval

právní normu, když § 2 odst. 2 zákona o urychlení výstavby použil na počítání lhůt v této věci. Soud pouze mechanicky použil doslovný jazykový výklad uvedeného ustanovení, aniž by jej zajímal účel a cíl zákona o urychlení výstavby a jeho dopad na vyvlastňovaného, přičemž v té souvislosti odkázal na nález Ústavního soudu ze dne 13.6.2006, sp.zn. I. ÚS 50/03, a rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16.7.2009, č.j. 1 As 31/2009-81. Cílem zákona o urychlení výstavby, jak už z jeho samotného označení vyplývá, je urychlení výstavby dopravní infrastruktury. Soud tím, že zmíněné ustanovení aplikoval na počítání lhůty k podání civilní žaloby o výši náhrady za vyvlastnění, zcela popřel cíl zákona o urychlení výstavby. Zkrácením lhůt v řízení zahájeném na základě civilní žaloby o výši náhrady za vyvlastnění nemůže již ze samotného principu dojít k jakémukoli urychlení výstavby. Výstavba není závislá na výši náhrady za vyvlastnění, nýbrž je závislá na tom, zda stát je či není vlastníkem nemovitostí, které chce užít pro výstavbu. Civilní žaloba proti výroku o náhradě za vyvlastnění nemá souvislost s nabytím právní moci o samotném vyvlastnění. Proti výroku o vyvlastnění se může účastník bránit správní žalobou. Tato skutečnost je také patrná z toho, že v rámci vyvlastňovacího procesu existuje dvojkolejnost soudní obrany proti rozhodnutí o vyvlastnění, jednak může podat správní žalobu proti výroku o vyvlastnění a jednak žalobu podle části páté o.s.ř. ohledně náhrady za vyvlastnění. Tyto dvě žaloby jsou na sobě nezávislé, jediným propojením je to, že v případě, že dojde na základě správní žaloby ke zrušení výroku vyvlastňovacího úřadu o vyvlastnění, pozbývá tím platnosti i výrok o náhradě za vyvlastnění dle § 28 odst. 2 zákona o vyvlastnění. V opačném sledu tomu tak není. Důvodem, proč zákonodárce začal zvažovat přijetí zákona o urychlení výstavby, byly problémy, ke kterým docházelo při výkupu pozemků od soukromých vlastníků potřebných k výstavbě liniových staveb, snahou zákonodárců bylo urychlení a zefektivnění celého procesu. S poukazem na výše uvedené měl za to, že ustanovení zákona o urychlení výstavby se na počítání lhůty k podání civilní žaloby o výši náhrady za vyvlastnění nepoužije. Navrhl, aby odvolací soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

4. Účastník ve vyjádření k odvolání navrhl potvrzení napadeného usnesení s tím, že rozhodnutí soudu prvního stupně považuje za zcela správné.
5. Odvolací soud přezkoumal napadené usnesení včetně řízení mu předcházející podle § 212 a § 212a o.s.ř., přihlédl k odvolání žalobce a k vyjádření účastníka a poté v souladu s ust. § 214 odst. 2 písm. c) o.s.ř. bez nařízení odvolacího jednání dospěl k závěru, že odvolání není důvodné.
6. Stěžejní otázkou je, jaká je lhůta k podání žaloby v přezkoumávané věci. Žalobce se domáhal žalobou podle části páté o.s.ř. nahrazení rozhodnutí správního orgánu ohledně výše náhrady za vyvlastněné pozemky a stavby v souvislosti se zamýšlenou výstavbou dálnice.
7. Je nepochybné, že pro podání žaloby v přezkoumávané věci se neuplatní obecná dvouměsíční lhůta stanovená v § 247 odst. 1 o.s.ř., neboť zákon o vyvlastnění stanoví v § 28 odst. 2 (speciální) lhůtu pro podání žaloby podle části páté občanského soudního řádu, a to 30denní od právní moci rozhodnutí vyvlastňovacího úřadu, jestliže účastník nesouhlasí s výši náhrady za vyvlastnění práv k pozemku nebo ke stavbě.
8. Napadené rozhodnutí správního orgánu se týkalo odnětí vlastnického práva žalobce k pozemkům a ke stavbám specifikovaným v rozhodnutí v souvislosti s výstavbou veřejně prospěšné stavby – dálnice a náhrady za toto vyvlastnění. Správní orgán, jak vyplývá z jeho rozhodnutí, vycházel nejen ze zákona o vyvlastnění, ale i ze zákona o urychlení výstavby.
9. Zákon o vyvlastnění, který je účinný od 1.1.2007, stanovil původně soudní přezkum správních rozhodnutí jen podle části páté o.s.ř. (§ 244 a násl. o.s.ř.), a to ve věcech týkajících se jak samotného vyvlastnění, tak náhrady za vyvlastnění. Současně stanovil, že žaloba, kterou účastník požaduje, aby věc vyvlastnění byla projednána v občanském soudním řízení, musí být podána ve lhůtě 30 dnů od právní moci rozhodnutí vyvlastňovacího úřadu; zmeškání této lhůty nelze prominout.

10. Od 27.11.2009 je účinný zákon o urychlení výstavby, který zkrátil lhůtu k podání žaloby na polovinu, tedy v ještě době, kdy soudní přezkum byl možný jen podle části páté o.s.ř. (ať se týkal samotného vyvlastnění nebo náhrady za vyvlastnění).
11. Zákon o urychlení výstavby (§ 1 odst. 1) upravuje postupy mj. při získávání práv k pozemkům a stavbám potřebných pro uskutečnění dopravních staveb a uvádění těchto staveb do užívání s cílem urychlit jejich majetkoprávní přípravu, jakož i vydávání podmiňujících podkladových správních rozhodnutí a urychlení následného soudního přezkumu všech správních rozhodnutí v souvislosti s těmito stavbami. Dopravní infrastrukturou se dle § 1 odst. 2 písm. a) pro účely tohoto zákona rozumí stavby dálnic.
12. Podle důvodové zprávy k zákonu o urychlení výstavby je účelem zákona mj. umožnit zjednodušení a urychlení jednání o majetkoprávním vypořádání s vlastníky nemovitostí dotčených výstavbou veřejně prospěšné vybrané infrastruktury.
13. Na vyvlastnění pozemků a staveb potřebných k výstavbě dálnice včetně soudního přezkumu správních rozhodnutí v souvislosti s takovou stavbou tedy dopadá mj. i zákon o urychlení výstavby.
14. Zákon o urychlení výstavby je ve vztahu k zákonu o vyvlastnění zákonem speciálním (§ 3 odst. 1 zákona o urychlení výstavby), který je aplikován v případě, že pozemky a stavby jsou vyvlastňovány pro zákon o urychlení výstavby vyjmenované veřejně prospěšné stavby.
15. V § 2 odst. 2 zákona o urychlení výstavby se uvádí, že lhůta pro podání žalob k soudům k přezkoumání nebo nahrazení správních rozhodnutí vydaných v řízeních podle § 1 se zkracují na polovinu.
16. Zkrácení lhůty pro podání žaloby na polovinu tj. na 15 dnů od právní moci rozhodnutí vyvlastňovacího úřadu neshledal ani Ústavní soud ve svém usnesení ze dne 30.7.2013, sp.zn. II. ÚS 3951/12, za protiústavní. Dlužno dodat, že rozhodnutí Ústavního soudu se týkalo období, kdy žaloby (ať vyvlastnění či náhrada za vyvlastnění) byly přezkoumávány jen podle části páté o.s.ř.
17. Od 1.2.2013 byl zákonem č. 405/2012 Sb. novelizován jak zákon o vyvlastnění, tak zákon o urychlení výstavby.
18. Zákon č. 405/2012 Sb. změnil zákon o vyvlastnění tak, že v § 28 odst. 1 stanovil duální soudní přezkum tak, že výrok o vyvlastnění práv k pozemku nebo ke stavbě podle § 24 odst. 3 lze přezkoumat v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu ve správním soudnictví (zák. č. 150/2002 Sb., soudní řád správní) a výrok o náhradě za vyvlastnění podle § 24 odst. 4 lze projednat v občanském soudním řízení podle části páté o.s.ř. Současně také stanovil, že žaloba, kterou účastník řízení požaduje, aby výrok podle § 24 odst. 4 byl projednán v občanském soudním řízení, musí být podána ve lhůtě 30 dnů od právní moci rozhodnutí vyvlastňovacího úřadu. Speciálně tedy upravoval pouze lhůtu k podání žaloby podle části páté o.s.ř. a nikoliv lhůtu k podání žaloby ve správním soudnictví.
19. Jak plyne z důvodové zprávy k § 24 a § 25 zákona č. 405/2012 Sb., vyvlastnění a poskytnutí náhrady za ně tvoří „rub a líc“ jedné mince, byť se jedná o dva samostatné výroky.
20. Zákonem č. 405/2012 Sb., ač novelizoval také zákon o urychlení výstavby, však zůstalo ustanovení § 2, potažmo znění druhého odstavce tohoto ustanovení, nedotčeno, tj. že lhůty pro podání žalob k soudům k přezkoumání nebo nahrazení správních rozhodnutí, vydaných v řízeních podle § 1, se zkracují na polovinu.
21. Lze tedy shrnout, že i po novele zákona o vyvlastnění provedené zákonem č. 405/2012 Sb., kdy byl nastolen duální model pro soudní přezkum, nedoznal změny § 2 odst. 2 zákona o urychlení výstavby, který stanoví lhůtu pro podání žalob soudům k přezkoumání nebo nahrazení správních

- rozhodnutí vydaných v řízeních podle § 1. Z dikce uvedeného ustanovení lze mít za to, že se uvedené ustanovení týká jak žalob ve správním soudnictví (přezkoumání zákonnosti správních rozhodnutí dle § 75, § 78 zák. č. 150/2002 Sb.), tak žalob podle části páté o.s.ř. (shledá-li soud žalobu opodstatněnou, nahrazuje rozhodnutí správního orgánu podle § 250j o.s.ř.).
22. Ze shora uvedeného nelze dovodit, že by po novele provedené zákonem č. 405/2012 Sb. se zákon o urychlení výstavby nevztahoval na výroky správních rozhodnutí, které se týkají toliko náhrady za vyvlastněný majetek. Na podporu uvedeného závěru svědčí, že i po zavedení duálního modelu přezkumu správního rozhodnutí o vyvlastnění zákon o urychlení výstavby upravuje vyšší kupní ceny (§ 3b) a zabývá se také podmínkami pro vyplacení náhrady v případě mezitímního rozhodnutí (§ 4a).
23. Soud prvního stupně proto postupoval správně, když měl za to, že žaloba měla být podána do 15 dnů od právní moci rozhodnutí vyvlastňovacího úřadu a že v přezkoumávané věci byla podána opožděně.
24. Rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 13.6.2006, sp.zn. I. ÚS 50/03, na něž žalobce v odvolání odkazuje, na přezkoumávanou věc nedopadá; řízení se týkalo určení vlastnického práva ke třem barokním obrazům proti žalovanému státu, resp. zohlednění nakládání s církevním majetkem v nedemokratickém režimu. Další žalobcem namítané rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 16.7.2009, sp.zn. 1 As 31/2009, se týkalo uložení sankce za správní delikt, resp. výkladu zákona o zbraních.
25. V této souvislosti je však třeba zdůraznit, že skutečně pouze gramatický výklad zákona nepostačuje, je třeba vycházet i z výkladu systematického a teleologického. Nelze však zákon vykládat contra legem, když soudce je dle čl. 95 odst. 1 Ústavy České republiky (zák. č. 1/1991 Sb.) vázán zákonem.
26. Odvolací soud ze shora uvedených důvodů proto napadené rozhodnutí podle § 219 o.s.ř. včetně závislých výroků jako věcně správné potvrdil.
27. O náhradě nákladů odvolacího řízení bylo rozhodnuto podle § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o.s.ř. Účastník byl v odvolacím řízení úspěšný, náhrada nákladů za zastoupení advokátem mu přiznána nebyla, neboť zastoupení advokátem účastníka Ředitelství silnic a dálnic ČR, tj. státní příspěvkové organizace hospodařící s majetkem státu, ve věci problematiky náhrad za vyvlastnění, která nepochybně přímo souvisí s předmětem činnosti účastníka, nelze považovat za účelně vynaložené náklady (srov. např. nálezy Ústavního soudu ze dne 30.6.2015, sp.zn. II ÚS 1135/14, ze dne 16.9.2010, sp.zn. I. ÚS 1877/10).

Poučení:

Proti tomuto usnesení lze podat za podmínek § 237 o.s.ř. dovolání do dvou měsíců od jeho doručení k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím Krajského soudu v Českých Budějovicích. Přípustnost dovolání je oprávněn posuzovat jen dovolací soud.

Praha 10. dubna 2019

JUDr. Irena Ondruszová, v.r.
předsedkyně senátu

Lucie
Silberna
glová

Digitálně
podepsal Lucie
Silbernaglová
Datum:
2019.04.23
10:29:58 +02'00'

Shodu s prvopisem potvrzuje Lucie Silbernaglová.